

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***Розстріляний прозаїк
Українського відродження***

До 120-річчя з дня народження
Валер'яна Підмогильного

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***Розстріляний прозаїк
Українського відродження***

До 120-річчя з дня народження

Валер'яна Підмогильного

Бібліографічний покажчик

Славутич 2021

Цей бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2021 році 120-річчя від дня народження Валер'яна Підмогильного – українського письменника і перекладача, одного з найвидатніших прозаїків українського «розстріляного відродження».

Покажчик містить біографію, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв, інтернет-ресурси про життя та діяльність В. Підмогильного.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.,
Янченко О. О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н. В.

«Коли бхтось із читачів оцих моїх спогадів та запитав мене, кого з молодих українських письменників двадцятих-тридцятих років я вважаю найбільш інтелектуально заглибленим, душевно тонким або, по-простому кажучи, найбільш інтелігентним, то я б ні на хвилину не задумався і відказав: – Валер'яна Підмогильного».

Ю. Смолич

Біографія Валер'яна Підмогильного

Народився Валер'ян Підмогильний 2 лютого 1901 року в селі Писарівка Павлоградського повіту (зараз Синельниківський район) на Катеринославщині в бідній селянській родині.

Коли йому було близько 14 років, батьки переселились до панської економії в селі Чаплі. Закінчив реальне училище, а потім ще вчився з перервами, через матеріальну скруту, на математичному та юридичному факультетах Катеринославського університету, який так і не закінчив.

Літературна діяльність переривалась вчителюванням, працею у видавництвах.

Своїм духовним наставником у відчутті слова Підмогильний вважав Михайла Коцюбинського, достойно продовжуючи розбудову української словесності. Блискуче znана Валер'яном французька мова додавала його творам поетики – повнокровності фрази: живої, дихаючої, сповненої натхнення і пристрасті. Він зумів зблизити свою творчість із західною літературою, сприймаючи враження нових літературних течій, доводячи стилістику до найвищих світових зразків свого часу.

У стрімкому вирі нищівних 19-20-х років він закарбував чуттєву картину людського характеру революційної доби. Його творчість сповнена людськості, розгубленості душі в змаганні з машиною смертоносного часу.

Валер'ян Підмогильний сам здійснив таку ж подорож, в пошуку свого «я», розкривши нові грані свідомості на сторінках творів. Його роман «Місто» одна із знакових книг століття. Розповідь про долю юнака в тенетах великого полісу, по суті живого хижого організму, що висмоктує совість людини. Дослідники відносять роман до такої мистецької течії як екзистенціалізм, тому твір можна порівнювати з

найкращими зразками літератури подібного змісту. Він близький геніальним прозаїкам і в той час своєрідний, яким і має бути справжнє мистецтво. Злочин, що робить місто з людиною, нагадує Достоєвського з його живим і зловісно сірим Петербургом і Мопассана з темою морального виродження в «Любому Друзі». Разом із цим – це суто українська драма людини – сільської природи з її темною підсвідомістю, що роз'їдає серцевину особистості.

Валер'ян Підмогильний працював і в літературознавстві, даючи цікаву й сміливу, як на радянську дійсність, спробу психоаналітичного розгляду творчості І. Нечуя-Левицького у своїй праці «Іван Нечуй-Левицький» («Життя і революція», кн. 9, 1927). Був автором критичної оцінки поезії М. Рильського під назвою «Без стерна» («Життя і революція», 1927). Працював як літературний редактор журналу «Життя і революція», з редакції якого був усунений після 1930 року.

Спільно з Євгеном Плужником уклав словник «Фразеологія ділової мови» (1926, 1927).

11 січня 1935 року В. Підмогильний визнав, що належав до «групи письменників-націоналістів з терористичними настроями у ставленні до вождів партії». Визнав тому, що, на його думку і ще подібних (група складалась із сімнадцяти чоловік, серед яких Микола Куліш, Г. Епик, О. Ковінька, Євген Плужник), «політика колективізації привела українське село до голоду». Раніше були заарештовані друзі Підмогильного В. Поліщук та Василь Вражливий, а також Григорій Косинка, найближчий побратим зі спілки МАРС (майстерня революційного слова). Після самогубства Миколи Хвильового та М. Скрипника, практично того ж розстрілу без суду, за вироком – вороги, «терористи» в вузьких колах називали Постишева «душителем українського народу».

Закритий суд без свідків і адвокатів позбавив всіх учасників націоналістичної групи волі «терміном на десять років з конфіскацією особистого майна».

В соловецькому таборі в нелюдських умовах ізолятора Підмогильний продовжував писати. Збереглося 25 листів до дружини, в яких він розповідає про свої переклади, розпочаті повісті, оповідання.

Особлива трійка УНКВС винесла новий вирок: «Розстріляти» 3 листопада 1937 року до двадцятилітнього ювілею Жовтневої революції, щоб звільнити місце для нових мучеників режиму. Разом із Валер'яном Підмогильним в урочищі Сандармох у Карелії розстріляні Микола

Зеров, Валер'ян Поліщук, Григорій Епик, Лесь Курбас, Микола Куліш, Мирослав Ірчан, Юліан Шпол.

Валеріана Підмогильного було реабілітовано 1956 року.

На Байковому кладовищі Києва є могила сім'ї Підмогильних.

Твори та оповідання:

«Важке питання» (1917); «Добрий Бог» (Собачий Хутір, липень 1918); «Гайдамака» (Собачий Хутір, серпень 1918); «Ваня» (Павлоград, березень 1919); «Старець» (Катеринослав, серпень 1919); «Пророк»; «На іменинах» (Катеринослав, вересень 1919); «Дід Яким» (Катеринослав, вересень 1919); «На селі» (Катеринослав, вересень 1919); «В епідемічному бараці» (1920); «Собака» (1920); «Проблема хліба» (1922); «Іван Босий» (Ворзель, березень 1922); «Син» (1923); «Військовий літун» (1923); «Історія пані Ївги» (1923); «Сонце сходить» (1924); «Третя революція» (1925); «З життя будинку» (1933).

Повісті

«Остап Шаптала» (1921); «Повість без назви» (1933-1934).

Романи

«Місто» (Київ, 1927); «Невеличка драма» (1930)

Збірки

Твори. Том I, збірка оповідань, 1919;

Військовий літун, збірка оповідань, 1924;

Проблема хліба, збірка оповідань, 1930.

Переклади

Валер'ян Підмогильний – один з найвизначніших українських перекладачів французької літератури. За своєю стилістичною точністю та мовною віртуозністю його переклади Анатолія Франса, Бальзака, Мопассана, Стендаля, Гельвеція, Дідро досі вважаються неперевершеними й охоче перевидаються багатьма українськими видавництвами.

Джерело: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/p/pidmogilnij-valer-yan/438-valer-yan-pidmogilnij-biografiya> Бібліотека української літератури © ukrclassic.com.ua

Твори В. Підмогильного

Підмогильний В. Добрий Бог / В. Підмогильний // Тіло чи особистість?: Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX - початку XX століття. – К.: Грані-Т, 2007. – С. 151-164.

Підмогильний В. З життя будинку № 29: Оповідання / В. Підмогильний // Дніпро. – 1998. – № 2. – С. 176-182.

Підмогильний В. Іван Босий / В. Підмогильний // Ю. А. Лавриненко. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія – проза – драма – есей / підгот. тексту, фахове редагування і передм. проф. М.К.Наєнка. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2001 – С. 390-397.

Підмогильний В. Історія пані Ївги: Оповідання, повість: для серед. та ст. шк. віку / В. Підмогильний; упоряд., автор передм. та приміт. В. Е. Коцюк. – К.: Веселка, 1991. – 173 с.

Підмогильний В. Листи з Соловків. Повість без назви / В. Підмогильний // Вітчизна. – 1988. – № 2. – С. 92-141.

Підмогильний В. Місто: Роман: для ст. шк. віку / В. Підмогильний; передм. О. Лещенко. – К.: Школа, 2008. – 288 с. – (Бібліотека шкільної класики).

Підмогильний В. Місто: Роман, оповідання / В. Підмогильний. – К.: Молодь, 1989. – 448 с.

Підмогильний В. Місто. Невеличка драма / В. Підмогильний; упоряд. та післямова Н. Бернадської. – К.: Знання, 2016. – 439 с.

Підмогильний В. Місто: Уривок з роману / В. Підмогильний // Живиця: Хрестоматія укр. літ. XX ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. М. М. Конончука; Упоряд. М. М. Конончук, Н. І. Бондар, Т. І. Конончук. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 353-370.

Підмогильний В. Місто: Уривок з роману / В. Підмогильний // Українська література: Хрестоматія для 11 кл. серед. навч.

закладів / Упоряд. Р. В. Мовчан, Ю. І. Ковалів. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1999. – С. 229-258.

Підмогильний В. Невеличка драма: Роман, повісті / В. Підмогильний; вступ. ст. К. П. Фролової; худож.-оформ. В. І. Хворост. – Дніпропетровськ.: Промінь, 1990. – 326 с.

Підмогильний В. Оповідання / В. Підмогильний // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття / упоряд. В. Яременко, Є. Федоренко. – В 3-х кн. – Кн. 2. – К.: Рось, 1994. – С. 317-336.

Підмогильний В. Оповідання / В. Підмогильний // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття / упоряд. В. Яременко. – В 4-х кн. – Кн. 2. – К.: Аконті, 2001. – С. 481-498.

Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / В. Підмогильний; вступ.ст., упоряд. і приміт. В. О. Мельника; ред. тому В. Г. Дончик. – К.: Наукова думка, 1991. – 800 с.

Підмогильний В. Повість без назви...: Вибране / В. Підмогильний; упоряд. і передмова Ю. Коваліва. – К.: Академія, 2016. – 320 с. – (Серія «In crudo»).

Підмогильний В. Російсько-український фразеологічний словник: Фразеологія ділової мови / В. Підмогильний; Є. Плужник. – К.: УКСП «Кобза», 1993. – 248 с.

Підмогильний В. Твори / Валер'ян Підмогильний // Соловецький етап: антологія / упорядкув. та передмова Ю.П. Винничука; худож.-оформлювач О.А. Гугалова. – Харків: Фоліо, 2018. – С. 409-433. – (Великий науковий проект).

Підмогильний В. Твори / В. Підмогильний // Українська мала проза ХХ століття: Антологія / Упоряд. В. Агеєва. – К.: Факт, 2007. – С. 721-768.

Життєвий і творчий шлях письменника

Андрусенко В. П. Валер'ян Петрович Підмогильный. Роман «Город» / В. П. Андрусенко, Л. С. Загребельная, Е. В. Козырь, Л. П. Петрова // 50 знаменитых украинских книг. – Харьков: Фолио, 2004. – С. 273-283 – (100 знаменитых).

Білаш М. Кризь страждання...: До 120 річчя з дня народження Валер'яна Підмогильного / М. Білаш // Пенсійний кур'єр. – 2021. – 5 лютого. – С. 11.

Білоусов Є. В. Автор книги у дев'ятнадцятирічному віці: В. Підмогильний / Є. В. Білоусов // Славетні імена України: Оповідання: для серед. шк. віку. Кн. 2. – К. : Веселка, 2005. – С. 65-76.

Бондаренко С. Валер'ян – велет відродження: До 110-річчя з дня народження В. Підмогильного / С. Бондаренко // Літературна Україна. – 2011. – 24 лютого. – С.2,16.

Брюховецька Л. «Так заплутав дію, що вона стала цікавою». Валер'ян Підмогильний: До 120-річчя видатного письменника / Л. Брюховецька // Літературна Україна. – 2021. – 24 квітня. – С. 19-20.

Градовський А. В. Сповідь двох журіів: «Любий друг» Мопассана і «Місто» В. Підмогильного / А. В. Градовський // Зарубіжна література в навч. закладах України. – 1999. – № 3. – С. 16-19.

Гундорова Т. Валер'ян Підмогильний / Т. Гундорова // Українська мала проза ХХ століття: Антологія / Упоряд. В. Агєєва. – К.: Факт, 2007 – С. 717-720.

Даниленко Л. Творча манера автора у психологізації головного персонажа: За романом Валер'яна Підмогильного «Місто» / Л. Даниленко // Дивослово. – 2018. – № 2. – С. 52-54.

Єфремов С. Валер'ян Підмогильний / С. Єфремов // Історія українського письменства. – К.: Феміна, 1995. – С. 661-666.

Кислий Ф. С. Підмогильний Валер'ян / Ф. С. Кислий // Живиця: Хрестоматія укр. літ. ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. М. М. Конончука; Упоряд. М. М. Конончук, Н. І. Бондар, Т. І. Конончук. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 349-352.

Ковальчук О. «Мистецтво жити» як альтернатива стратегіям буття: «Невеличка драма» Валер'яна Підмогильного / О. Ковальчук // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 51-54.

Коломієць Л. «Божевільні» образи з «божевільними» вчинками: Проблема репресивного суспільства у творчості Валер'яна Підмогильного / Л. Коломієць // Літературна Україна. – 1996. – № 6. – С. 5.

Костюк Г. Валер'ян Підмогильний / Григорій Костюк // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття / упоряд. В. Яременко, Є. Федоренко. – В 3-х кн. – Кн. 2. – К.: Рось, 1994. – С. 307-316.

Костюк Г. Валер'ян Підмогильний / Григорій Костюк // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: В 4-х кн. – Кн. 3. – К.: Аконіт, 2001. – С. 636-642.

Лавриненко Ю. А. Валеріан Підмогильний / Ю. А. Лавриненко // Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія – проза – драма – есей / підгот. тексту, фахове редагування і передм. проф. М. К. Наєнка. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2001 – С. 386-390.

Лепьохін Є. Психологізм та історизм в оповіданні «Собака» В. Підмогильного й новелі «Зрадлива жінка» А. Камю / Є. Лепьохін // Дивослово. – 2008. – № 12. – С. 48-50.

Луцій С. «Місту» В. Підмогильного – 70 / С. Луцій // Вітчизна. – 1998. – № 9-10. – С. 141-144.

Мельник В. О. Валер'ян Підмогильний / В. О. Мельник // Гроно нездоланих співців: Літ. портрети укр. письменників ХХ ст., твори яких увійшли до оновлених шкіл. програм: Навч. посібник

для вчителів та учнів ст. кл. серед. шкіл. / Упоряд. В. І. Кузьменко. – К.: Укр. письменник, 1997. – С. 192-202.

Мельник В. О. Валер'ян Підмогильний: До 90-річчя від дня народження / В. О. Мельник. – К.: Т-во «Знання» УРСР, 1991. – 48 с. – (Серія 6 «Світ культури»; № 1).

Мельник В. О. «Найбільш інтелектуально заглиблений...»: Валер'ян Підмогильний / В. О. Мельник // Літературна панорама: Збірник. Вип. 5 / упоряд. С. С. Гречанюк. – К.: Дніпро, 1990. – С. 157-170.

Мельник В. Підмогильний Валер'ян / В. Мельник // З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій / авт. кол.: Л. Бойко та ін. – Вип. 1 / упоряд. О. Мусієнко. – К.: Рад. письменник, 1991. – С. 357-361.

Мельник В. О. Валер'ян Підмогильний повертається / В. О. Мельник // Київ. – 1989. – № 10 – С. 35-38 .

Мельник В. О. На перехресті міста і села: Роман Валер'яна Підмогильного «Місто» у критиці 20-х років / В. О. Мельник // Двадцять роки: Літературні дискусії, полеміки. Літературно-критичні статті / упоряд. В. Г. Дончик. – К.: Дніпро, 1991. – С. 212-260.

Мовчан Р. Валер'ян Підмогильний / Р. Мовчан // Письменники Радянської України: Збірник. – Вип. 14: 20-30 роки: Нариси творчості / Упоряд. С. А. Крижанівський. – К.: Рад. письменник, 1989. – С. 305-328.

Мовчан Р. Валер'ян Підмогильний (1901-1937) / Р. Мовчан // Дивослово. – 2011. – № 2. – С. 51-57; № 4. – С. 34-40.

Мовчан Р. Проза Валер'яна Підмогильного. Доля. Людина. Стиль / Р. Мовчан // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 52-56.

Мовчан Р. Український модерністичний роман «Місто» Валер'яна Підмогильного / Р. Мовчан // Дивослово. – 2001. – № 2. – С. 11-14.

«На варті страждання...»: До 115-річчя від дня народження В. П. Підмогильного // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2016. – № 1. – С. 57-68.

Нечволод Л. І. Валер'ян Петрович Підмогильний / Л. І. Нечволод // Українська література: Літературознавчий словник. – Харків: ФОП Співак В. Л., 2001. – С. 334-340. – (Серія «Схеми і таблиці»).

Оліфіренко С. М. Підмогильний Валер'ян / С. М. Оліфіренко, В. В. Оліфіренко, Л. В. Оліфіренко // Універсальний літературний словник-довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 276-277.

Підмогильний Валеріан Петрович // Довідник з історії України. В 3-х т. Т. 2 / за ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 1995. – С. 365-366.

Підмогильний Валеріан Петрович // Довідник з історії України (А-Я): Посібн. для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 2001. – С. 579.

Підмогильний Валер'ян // Історія укр. літератури. ХХ ст. У 2 кн. – Кн 1: 1910-1930-ті роки: навч. посібник / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – С. 520-532.

Підмогильний Валер'ян // Новий довідник: Українська мова та література. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2005. – С. 749-752.

Підмогильний Валер'ян // Нові імена в програмі з української літератури: Посібник для вчителя / упоряд. В. Я. Неділько. – К.: Освіта, 1993. – С. 170-180.

Підмогильний Валер'ян // Письменники радянської України. 20-30 роки: Нариси творчості. – К.: Рад. письменник, 1989. – С. 305-328.

Підмогильний Валер'ян // Соловецький етап: антологія / упорядкув. та передмова Ю.П. Винничука; худож.-оформлювач О.А. Гугалова. – Харків: Фоліо, 2018. – С. 407-408. – (Великий науковий проект).

Підмогильний Валер'ян // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття / упоряд. В. Яременко. – В 4-х кн. – Кн. 2. – К.: Аконт, 2001. – С. 480.

Підмогильний Валер'ян // Українські письменники: Довідник. – К.: Велес, 2013. – С. 192-197.

Підмогильний Валер'ян // Усі українські письменники / Упорядники Ю. І. Хізова, В. В. Щеголева. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 15-20.

Погрібний А. З роду вундеркіндів: В. Підмогильний / А. Погрібний // Поклик дужого чину: статті, портрети, силуети, наближення, публіцистика / Вступне слово В. Дончика та П. Кононенка. – К.: ВЦ «Просвіта», 2009. – С. 537-540. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

Скорина Л. Специфіка аналізу епічного твору: теорія і практика: На матеріалі оповідання Валер'яна Підмогильного «Ваня» / Л. Скорина // Дивослово. – 2017. – № 4. – С. 53-63.

Соболь В. О. Валер'ян Підмогильний / В. О. Соболь // Нові імена в програмі з української літератури: Посібник для вчителя / Упорядник В. Я. Неділько. – К.: Освіта, 1993. – С. 170–180.

Ставицька Л. О. Мовно-образна структура роману В. Підмогильного «Місто» / Л. О. Ставицька // Дивослово. – 1999. – № 4. – С. 15-17; № 5. – С. 10-12.

Тимків Н. Інтелектуальні і моральні засади життя Степана Радченка: Образ головного героя роману Валер'яна Підмогильного «Місто» з точки зору авторської позиції / Н. Тимків // Дивослово. – 2005. – № 10. – С. 24-30.

Шевчук В. Валер'ян Підмогильний, якого знаємо і не знаємо / В. Шевчук // Україна. – 1988. – № 8. – С. 8-11.

Шевчук В. У світі прози Валер'яна Підмогильного / В. Шевчук // Репресоване відродження. – К.: Україна, 1993. – С. 277-290.

Розробки уроків та сценарії

Бутурлим Т. Характер гендерних взаємин персонажів роману Валер'яна Підмогильного «Місто»: Урок формування вмінь і навичок / Т. Бутурлим // Дивослово. – 2015. – № 9. – С. 6-10.

Очеретянко С. Полинова доля Валер'яна Підмогильного: Літературно-музична композиція / С. Очеретянко // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 63-67.

Рудницька О. Образ митця та тлі епохи в романах Валер'яна Підмогильного «Місто» та Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита»: Бінарний інтегрований урок української й зарубіжної літератури в 11 класі / О. Рудницька, Г. Шкамарда // Дивослово. – 2019. – № 9. – С. 7-12.

Слюсар А. Знавець роману Валер'яна Підмогильного «Місто»: Урок-гра в 11 класі / А. Слюсар // Дивослово. – 2009. – № 12. – С. 17-20.

Інтернет-ресурси

Підмогильний Валер'ян Петрович [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%27%D1%8F%D0%BD_%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 22.11.2020. – (Дата звернення 19.01.2021).

Підмогильний Валер'ян [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/lyutyu/2/1901-narodyvsya-valeryan-pidmogylnyy>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Життєвий і творчий шлях Валер'яна Підмогильного [Електронний ресурс] // Бібліотека української літератури ©

ukrclassic.com.ua. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/p/pidmogilnij-valer-yan/2465-zhittevij-i-tvorchij-shlyakh-valer- yana-pidmogilnogo>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Валер'ян Підмогильний – біографія [Електронний ресурс] // Бібліотека української літератури © ukrclassic.com.u. – Електр. дані – Режим доступу: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/p/pidmogilnij-valer-yan/438-valer-yan-pidmogilnij-biografiya>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Валер'ян Підмогильний – біографія (коротко) [Електронний ресурс] // Бібліотека української літератури © ukrclassic.com.u. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/p/pidmogilnij-valer-yan/3277-valer-yan-pidmogilnij-biografiya-korotko>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Творчий доробок В. Підмогильного та його основні риси [Електронний ресурс] // Віртуальна читальня Української літератури для студентів, вчителів, учнів та батьків. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://ukrlit.net/article/1258.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Чим багата творча спадщина Валер'яна Підмогильного? [Електронний ресурс] // [Українська мова та література](#): Підготовка до ЗНО і не тільки. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://zno.if.ua/?p=4291>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Валер'ян Підмогильний – біографія [Електронний ресурс] // Українська література 20-30-х років. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ukraienskaliteratura4546/valer-an-pidmogilnij>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Луцій С. І. Підмогильний Валер'ян Петрович [Електронний ресурс] / С. І. Луцій // Інститут історії України НАН України. –

Електр. дані. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Pidmohylnyj_V. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Презентація з української літератури на тему: Валер'ян Підмогильний. Життя і творчість. Урбаністичний роман «Місто» [Електронний ресурс] // Всесвітній проєкт «На урок». – Електр. дані. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-z-ukrainsko-literaturi-na-temu-valer-yan-pidmogilny-zhittya-i-tvorchist-urbanistichnyy-roman-misto-motiv-pidkorennya-lyudinoyu-mista-1510.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Сидоренко Н. А. Презентація з української літератури «Трагічна доля Валер'яна Підмогильного» [Електронний ресурс] /Н. А. Сидоренко // ТОВ «Всеосвіта». – Електр. дані. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-ukrainskoi-literaturi-tragichna-dola-valerana-pidmogilnogo-178497.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 19.01.2021).

Зміст

Біографія Валер'яна Підмогильного.....	3
Твори В. Підмогильного.....	6
Життєвий і творчий шлях письменника.....	8
Розробки уроків та сценарії.....	13
Інтернет-ресурси.....	13